

FARKLI YAZI STİLLERİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA SÜRECİNE ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Mesiha TOSUNOĞLU*

ÖZ: Yazıya geçirilmiş bir metne bakarak bunu sessizce çözümlenip anlamak veya aynı zamanda seslere çevirmek okuma süreci olarak adlandırılmaktadır. Okuma süreci sırasında okumayı etkileyen çeşitli faktörler vardır. Bunlar okuyucu, ortam ve metin ana başlıklar, altında toplanabilir. Okumanın belirli bir yazı, materyale bağlı olarak gerçekleştiği düşünülürse bu faktörler içerisinde metnin ayrı bir yeri olduğu söylenebilir. Bu çalışmada metnin özelliklerinden biri olan yazı karakterinin okuduğunu anlama üzerindeki etkisi tespit edilmiştir. Çalışma, deneysel yöntemlere göre yapılmıştır. Çalışmanın evreni, Kırkkaleil merkezinde Millî Eğitim Bakanlığı, 100. Yıllık İktisadi Okulu 4. sınıf öğrencileridir. Uygulamanın ilk aşamasında bir kontrol, diğer ikisi deney olmak üzere üç grup oluşturulmuştur. Oluşturulan gruplara ön-test uygulanarak grupların okuduğunu anlama düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada oluşturulan her üç gruba farklı uygulamalar yapılmıştır. Çalışmada kullanılacak 20 metin örneklem grubunun seviyesine göre belirlenmiştir ve her gün bir metin üzerinde bir ders saati çalışılmıştır. Sonuç olarak okuduğunu anlama sürecinde farklı yazı stilleri kullanıldığında başarılarındaki farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, okuma, anlama, yazı, stili

The Effects of Different Writing Styles on the Comprehension of Reading

ABSTRACT: Giving meaning to a written text is called as the reading process. There are factors which effect reading during the reading process. They can be listed as; the reader, the environment and the text. Among these factors the text has a distinctive feature. In this study, the effects of writing style upon the comprehension of reading have been investigated. An experimental procedure has been followed during the study.

---

* Kırkkaleil Üniversitesi. Eğitim Fakültesi. Türkçe Eğitimi Bölümü. mtosonoglu@hotmail.com

The results showed that the success in the process of reading comprehension decreases when different writing styles have been used.

Key Words: Turkish teaching, reading, writing, writing styles

1. G R

Dil, topluma vücut veren, onu canlı, klan bir yetidir. Bu yeti, bireyin kendini ifade etmesini ve çevresiyle iletişim kurmasını sağlayan, toplumlar, millet seviyesine yükselten temel kültür değeridir. Dil, bildirim için kullanılan en önemli araçtır. Bu araç, sadece klan, biçimde iletişim, dil becerilerinin etkin kazanılmasına bağlıdır. Dilin bireysel ve toplumsal işlevlerini yerine getirebilmesi, anlama ve anlatma becerilerini olabildiğince artırarak ana dili eğitimleriyle gerçekleştirilir. Onun içindir ki her ülkede eğitim temelini ana dili eğitimi oluşturur. Ana dili eğitiminde amaç, dilin dinleme, konuşma, okuma ve yazma olarak kullanılan temel becerileri kazandırmaktır.

Okuma: Bireyler yaşamlarında sahip olmaları gereken bilgiyi, en az klan olarak okuma yoluyla edinmektedirler. Okuma, bilgi çağı olarak adlandırılan günümüzde çok büyük bir değer taşıyan bilgiye ulaşmanın, yaşamında duyuşsal zenginlik kazanmanın da yollarından biridir. Okuma ile ilgili değerli tanımlamalar yapılmaktadır: Okuma bir yazı, harflerini, sözcüklerini tanıma ve bunların anlamlarını kavramaktır (Gözü 1978: 60). Okuma bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla yazı, sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir (Demirel 1999: 59). Okuma basit, sözcükleri kavrama ve yorumlamaya dayanan zihinsel bir etkinliktir (Özdemir 1990: 13). Özbayrakçı'ya göre (2007: 2) okuma, fiziksel ve zihinsel unsurların birlikte işlenmesiyle oluşan bir beceridir. Bu beceri, bireyin kendini geliştirmesinde önemli bir araçtır: Yaşam, zenginleştirir; insana bilgi, kültür ve duygu kazandırır; akademik başarıyı artırır; bireyin hayatını renklendirir.

Okuma, gerçekleştirilmesi süreklilik gerektiren bir beceridir. Çünkü yaşamın her kesitinde önemli bir öğrenme aracı olarak kullanılmaktadır. Dil becerileri içerisinde okumanın tüm derslerin temelini oluşturması, bakımından ayrı bir yeri olduğu da söylenebilir. Tazebay (1997: 18-19), öğrencinin okuma becerisindeki başarılarının diğer derslerdeki başarılarından olumlu yönde etkileyeceğini ifade etmektedir. Bu nedenle öğrencilerin okuma becerilerinin geliştirilmesi, eğitimin her kademesinde önemli bir hedef olarak düşünülmektedir.

Okuma, zihinsel ve algısal becerilerin önemli rol oynadığı, görme, algılama, hatırlama, çağırma, kavrama, yorumlama ve seslendirme gibi değerli bileşenlerden oluşan son derece karmaşık bir süreçtir (Coşkun

2002: 236). Okuman,n meydana gelme sürecini, Wood üç a amada aç,k-lamaktad,r (Akt. Güne 1997: 5):

1. A ama: Alfabedeki her harfin görsel haf,zaya kaydedilmesi.
2. A ama: Bireyin harfleri ve kelimeleri tek tek yaz,p okuyabilmesi.
3. A ama: Bireyin her harfi tek tek tan,mak yerine, her kelimeyi ve kelime gruplar,n, bir bütün olarak tan,yabilmesi.

Okuman,n nas,l olu tu u aç,klan,rken temel niteliklerinin neler oldu unun ifade edilmesi gerekmektedir. Anderson ve arkadaş lar, okuman,n temel prensiplerini u ekinde belirtmektedir (Akt. Akyol 1997: 26-28):

- Okuma anlam kurma sürecidir.
- Okuma ak,c, olmak zorundadır.
- Okuma stratejik olmalıdır.
- Okuma motivasyonu gerektirir.
- Okuma devaml, geli en bir beceridir.

Yukar,da s,ralanan okuma prensiplerinde okuman,n bir anlam kurma süreci oldu u vurgulanmaktadır. Akçamete (1989) de okumada gerçek amac,n, anlam, do ru ve çabuk kavramak oldu unu dile getirmektedir. Türkçe Sözlükte anlama; ö1. Bir eyin ne demek oldu unu, neye i aret etti ini kavramak. 2. Yeni bilgileri eskileriyle bir araya getirerek sonuç niteli inde ba ka bir bilgi edinmek.ö ekinde tan,mılanmaktadır. Okuma, bir anlama sürecidir. Anlama bilinen bir dilde gerçekleşir; bilinmeyen bir dilde yaz,lm, metin, seslendirilebilir ancak anlamlandır,la-maz.

Anlama yetene i, ya ilerledikçe geli ir. Çünkü ya ilerledikçe edinilen tecrübeye paralel olarak kelime bilgisi, anlat,m ekilleri, çe itli alanlara ait bilgiler de artar (Gö ü 1978: 72).

Okumay, ve buna ba l, olarak okudu unu anlamay, etkileyen faktörler genel anlamda üç ana ba l,k alt,nda ele al,nabilir. Bunlar: Okuyucu (fiziksel ve zihinsel), ortam (çevre, ilgi, destek vb.) ve metin (anlam ve fizikî yap, nitelikleri) dir.

Bu faktörler içerisinde metnin ayr, bir yeri oldu u söylenebilir. Okuyucu, metin arac,l, , ile kendine yeni bir dünya kurmakta, okuma ilgisini al, kanl, a dönü türmektedir. Ki inin kendini ke fetmesinde, toplumdaki rol ve statüsünü belirlemede; toplumun yap,la ma ve devam, aç,s,ndan istenilen kavramlar,n, de erlerin, yarg,lar,n ve davran, la-

r,n olu turulmas,nda okuma al, kanl, ,n,n önemli oldu u dile getirilmektedir(Tosuno lu 2002: 547). Bu nedenle okunmak üzere sunulacak metinlerin içerik, tür, planlama ve fizikî nitelikler gibi birçok aç,dan ö rencinin seviyesine uygunlu una dikkat edilmelidir.

Okumada metnin fizikî yap, niteliklerinin anlama becerisi üzerinde do rudan etkili oldu u bilinmektedir. Örne in sayfa kenarlar,ndaki bo luk, alg,lamay, dolay,s,yla da anlamay, azalt,r veya ço alt,r(Kaya 1996: 152). Yaz, puntosu, sat,r uzunlu u, paragraf, olu turan cümle say,s,, kelime aralar,, yaz, alan,n,n etraf,ndaki bo luklar, sat,r aralar,ndaki mesafe ile yaz, stili, okumada etkili olan ba l,ca fizikî niteliklerdir. Bu niteliklerin her birinin öncelikle okuman,n bile kenlerinden biri olan görme ve alg,lamadaki daha sonra da anlamadaki etkisini belirlemek, dil e itim ve ö retimi aç,s,ndan oldukça önemlidir. Çünkü ders kitaplar,n, haz,rılanma-s,, alg,lama ve anlama çal, malar,, zihinsel becerilerin geli tirilmesi, ö -retim çal, malar,nda kullan,lacak yaz, stilinin belirlenmesi gibi dil ö retim uygulamalar,na yön verecektir.

Türk dilinin ö retimindeki son uygulama, 2005 y,l,nda yap,lan program de i ikli idir. Uygulamaya konulan yeni program, Türkçe ö retiminin yeni bir yöntem ve bitik e ik yaz,yla yap,lmas,n, zorunlu k,l-maktad,r. Hâlbuki bu ders için yeni program do rultusunda haz,rılanan Türkçe ders kitaplar,, eskisi gibi dik temel harflerle bas,lm, t,r. Bu farklı, ,n genel olarak dil ö retimi, özel olarak da anlama üzerindeki etkisi bu çal, man,n ç,k, noktas,d,r.

Ülkemizde 2005 y,l,nda uygulamaya konulan Türkçe Ö retim Program, (1-5. S,n,flar) ile ilk okuma yazma çal, malar,na bitik e ik yaz, ile ba lanmas, istenmektedir. Bitik e ik yaz,, kelimedeki tüm harfleri birle ik ve el kald,rmadan yaz,ld, , için süratli yaz,lan bir yaz, eklidir. Bitik e ik yaz,da amaç, harflerin görünümelerini bozmadan h,zl, ve ak,c, yaz, yazmay, sa lamakt,r (Bayraktar 2006: 18).

Türkçe program,nda okuma ve yazma çal, malar,n,n birlikte yürütülece i belirtilmi ; ilkö retim boyunca bütün derslerde bitik e ik yaz,-n,n kullan,lmas, amaçlanm, t,r. Bitik e ik yaz, kullan,m,n,n gerekçeleri, programda u ekilde belirtilmi tir:

1. Ö rencilerin ba lang,çta e ik ve dairesel çizgiler çizdi i gözlenmektedir ve bu durum ö rencilerin bitik e ik yaz,ya geçi ini kolayla t,r,maktad,r.
2. Ö renciler anatomik yap,lar, gere i kalem e ik olarak tutmaktad,rlar.
3. Bitik e ik yaz,n,n ak,c, ve kesintisiz olmas,, soldan sa a do ru yaz, yönünü desteklemektedir.

4. Biti ik e ik yaz, geri dönü lere izin vermemekte ve bu durum yaz,n,n ak,c, ve do ru yönde geli imini sa lamaktadır.
5. Biti ik e ik yaz,, harflerin do ru yaz,m,n, destekleyerek harflerin yaz,l, yönlerinin kar, t,r,lmas,n, önlemektedir.
6. Biti ik e ik yaz,daki süreklilik, dü üncedeki süreklilik ile örtü mekte ve böylece yaz,da kazan,lan ak,c,l,k okuma becerisine yans,-maktadır.
7. Dik temel harflerin ard,ndan biti ik e ik yaz, harfleri ile yazmaya ba layan ö renciler biti ik e ik yaz,ya geçi te güçlük çekmektedir.
8. Biti ik e ik yaz,n,n estetik görünümü, ö rencilerin estetik bir bak, aç,s, geli tirmelerine yard,mc, olmaktadır.
9. Biti ik e ik yaz, al, kanl, ,, ö rencilerin di er yaz, karakterleriyle yaz,lm, metinleri okumalar,nda problem ç,karmamaktadır.
10. Biti ik e ik yaz,, sentez yöntemine uygun oldu undan Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilk okuma-yazma ö renme sürecini kolayla -t,rmaktadır.
11. Yap,lan ara t,rmalar, ö rencilerin biti ik e ik yaz, harflerini yazmada bir problemle kar ,la mad,klar,n, ve bu yaz, türünden zevk ald,klar,n, göstermektedir. (MEB 2005: 256)

Yukar,da s,rlanan maddelere bak,ld, ,nda program,n, ö rencinin sadece yazma konusundaki becerisini geli tirmeyi amaçlamad, ,n, söylemek mümkündür. Program,n ö ngördü ü biti ik e ik yaz, ile dü ünme h,z,, dikkati yo unla t,rma, estetik bak, aç,s, kazanma, zihinsel yap,land,rma gibi günlük hayat,n,n birer parças, olan becerilerin geli tirilmesi de hedeflenmektedir.

Program,n uygulamaya konulmas,yla birinci s,n,fa ba layan ö renciler, yazmay, biti ik e ik yaz, ile ö renmektedirler. Okutulan ders kitaplar,na bak,ld, ,nda metinlerin dik temel harflerle bas,ld, , (birinci s,n,f dahil olmak üzere) görülmektedir. Bu noktadan hareketle yap,lan çal, -man,n amac,, farkl, yaz, stillerinin okudu unu anlamaya etkisinin olup olmad, ,n, tespit etmektir.

2. YÖNTEM

Bu çal, mada deneysel yöntem kullan,lm, t,r. Deneysel yöntem, herhangi bir olay, olgu, obje,ki i ve etkeni inceleyerek de i kenler aras,ndaki neden-sonuç ili kilerini belirlemek ve sonuçlar,n, kar ,la t,rarak ölçmek için kullan,lan bir ara t,rma türüdür (Büyüköztürk 2001: 3). Bu yöntemin genel olarak amac,, herhangi bir eyin(yeni bir ö renme yön-

temi, yeni bir program vb.) etkilili ini ölçmek, ölçüm sonucu olumlu ise bundan yararlanılas, gereken önerilerde bulunmakt,r(Ekiz 2003: 99). Deneysel çal, ma, K,r,kkale il merkezinde Millî E itim Bakanl, ,na ba l, 100. Y,l lköretim Okulu 4. s,n,f örencileri üzerinde gerçekleştirilmi tir.

Harf karakterlerinin ve yaz, stiline okudu unu anlamaya etkisinin olup olmad, , ile ilgili deneysel çal, may, yapmak amacıyla K,r,kkale merkezindeki resmî okullar aras,ndan rastlant,sal yöntem ile 100. Y,l lköretim Okulu belirlenmi tir. Bu ilköretim okulunun 4. s,n,f,nda okuyan 33 örenci örneklem al,nm, t,r. Al,nan örnekleme bütün uygulamalara kat,lan 30 örencinin verileri de erlendirilmi tir.

Uygulaman,n ilk a mas,nda biri kontrol, di er ikisi deney olmak üzere üç grup olu turulmu tur. Olu turulan gruplara ön-test uygulanarak gruplar,n okudu unu anlama düzeyleri tespit edilmeye çal, ,lm, t,r. Ön testte örencilere Türkçe ve di er ders kitaplar,nda kullan,lan yaz, stili (dik temel harfler/ matbaa harfleri) ile bas,lm, bir metin okutulmu ve bu yaz, stiliyle metnin içeri ine yönelik çoktan seçmeli test ekinde sorular yöneltilmi tir. Bütün örencilerin bu testteki ba ar,lar, de erlendirilmi , daha sonra yaz,ılacak mukayese için muhafaza edilmi tir.

Deneysel çal, mada üç gruba farklı uygulama yap,lm, t,r: Kontrol grubuna uygulanan testlerde al, k,n olduklar, ve devaml, kulland,klar, **dik temel harfler**le bas,ıl, metin ve sorular kullan,lm, t,r. Deney I grubuna al, k,n olmad,klar,, yaz, dersinde e itimini almad,klar, **biti ik dik yaz,** ile, Deney II grubuna ise al, k,n olmad,klar, ama yaz, dersinde e itimini ald,klar, **biti ik e ik yaz,** ile okuma- anlama çal, mas, yap,lm, t,r. Deney süreci olarak belirlenen 1 (bir) ayl,k süreçte örneklem grubundaki örencilerin tamam,n,n yaz,lar,n, dik temel harflerle yazmalar, istenmi ancak Deney I ve II gruplar,nda okuma-anlama çal, malar,nda **biti ik dik** ve **biti ik e ik yaz,**lar kullan,lm, t,r.

Deneysel çal, mada kullan,lan 20 metin, örneklem grubunun seviyesine göre belirlenmi tir ve her gün bir metin üzerinde bir ders saati okuma-anlama çal, mas, yap,lm, t,r. Okuma-anlama çal, mas,nda kullan,lan metinler ve özellikleriyle ilgili bilgilere ait liste a a ,dad,r:

Metnin Ad,	Metnin Çe idi	Kelime Say,s,
1 Güzel Yurdum	Bilgilendirici Metin	150
2 Tilki ile Keçi	Tahkiyeli Metin	216
3 Birlik Bozulunca	Tahkiyeli Metin	133
4 Ülkemin Renkli Haritas,	Tahkiyeli Metin	214
5 stekler Bir Diller Ayr,	Tahkiyeli Metin	162

6	Alt, Kitap	Tahkiyeli Metin	238
7	Özgürlü ün De eri	Tahkiyeli Metin	200
8	Uzun Mehmet	Tahkiyeli Metin	196
9	Karanfiller ve Domatesler	Tahkiyeli Metin	195
10	Malazgirt Zaferi	Bilgilendirici Metin	155
11	Küçük Kertenkele	Tahkiyeli Metin	207
12	Denizlerin Dü man,	Tahkiyeli Metin	201
13	Geldikleri Gibi Giderler	Tahkiyeli Metin	179
14	Aruz Kocan,n Biricik O lu	Tahkiyeli Metin	253
15	I , a Giden Böcekler	Tahkiyeli Metin	197
16	Havuzla Dü en Ku	Tahkiyeli Metin	174
17	Kapadokya	Tahkiyeli Metin	151
18	O lum Büyük Adam Olacak	Tahkiyeli Metin	236
19	Bar, a Giden Yol	Bilgilendirici Metin	180
20	Kitab,n Öyküsü	Tahkiyeli Metin	207

Tablo 1. Okuma Anlama Çal, malar,nda Kullan,lan Metinler ve Metinlerin Özellikleri

Metinler, -Kontrol Grubu'na ders kitaplarındaki yaz, karakteri ile -Deney I Grubu'na bitik yaz, ile -Deney II Grubu'na bitik e ik yaz, ile verilmiştir. Okunan metnin okuyucu tarafından anlaşılmad, ,, okuma sonrasında da t,lan çoktan seçmeli sorulardan oluşan testlerle belirlenmeye çalışılm, t,r. Çoktan seçmeli sorular öğrenci hangi yaz, stili ile okuma gerçekleştirdiyse o yaz, stili ile verilmiştir. Testler dörder seçeneklidir. -Ön Test 10, -Ara Test 6, -Son Test 10 sorudan oluşmaktadır. Testlerde seviyeye uygun olarak doğrudan metne dayalı anlama soruları kullanılm, t,r. Bu soruların birer örneği aşağıda verilmiştir:

1. *Türkiye hangi kıtalar arasında köprü vazifesi görür?*
  - A) *Avrupa- Afrika*
  - B) *Asya-Avrupa*
  - C) *Asya-Afrika*
  - D) *Asya-Avrupa-Afrika. (Ön Test)*
2. *Aşağıdakilerden hangisi bu masaldan çıkarılacak derstir?*
  - A) *Başkalarıyla özlenmemeliyiz, kendimiz olmalıyız.*
  - B) *Yapamayacaklarımızı atlamalıyız.*

- C) Do ru arkada lar seçmeliyiz.
- D) Kendimizi her zaman be enmeliyiz. (**Ara Test**)
3. Okuyucular neden kitap bulamam, ?
- A) Kitaplara küstükleri için.
- B) Paralar, olmad, , için.
- C) Kitap evinde herkes çal, may, b,rakt, , için.
- D)Kitaplar kayboldu u için. (**Son Test**)

ki haftan,n sonunda bütün gruplara ara test uygulanm, t,r. Farkl, yaz, stillerinin okudu unu anlama üzerinde bir etkiye sahip olup olmad, , dört haftan,n sonunda yap,lan son-test ile belirlenmeye çal, lm, t,r.

Ön test, ara test ve son test ile elde edilen veriler, her örneklem için ayr, ayr, listelenerek aras,ndaki ili kiye bak,lm, t,r. Daha sonra gruplar,n kendi içinde ön test, ara test ve son test ili kisi irdelenmi tir.

Son olarak da elde edilen veriler, gruplar aras, de erlendirmeye al,nm, t,r.

3. BULGULAR ve TARTI MA

Çal, ma sonucu elde edilen bulgulara ait tablolar a a ,dad,r.

Çal, mada olu turulan *Kontrol Grubu* dördü k,z, alt,s, erkek toplam 10 ö renciden meydana gelmektedir. *-Kontrol Grubu*ndan elde edilen veriler a a ,daki tabloda belirtilmi tir:

Kontrol Grubu	Ba ar, Yüzdesi
Ön Test	% 91
Ara Test	% 73
Son Test	% 83

Tablo 2. Kontrol Grubunun Ön Test, Ara Test ve Son Test Sonuçlar,n,n Genel Ortalamas,

Tablo 2de görüldü ü gibi *-Kontrol Grubu* *-Ön Test*te okudu u metni % 91 gibi yüksek bir oranda anlam, t,r. *-Kontrol Grubu*nın okudu unu anlama seviyesi *-Ara Test*te ve *-Son Test*te dü ü göstermektedir. Okudu unu anlama düzeyi *-Ara Test*te % 73æ dü ürken, *-Son Test*te % 10øduk bir art, la bu oran % 83æ yükselmi tir. Ara testteki dü menin, metnin zorluk derecesinden ve uygulamac, ile soru tarzlar,na al, k,n olmamaktan kaynakland, , söylenebilir.

Çal, mada olu turulan *-Deney I Grubu* dördü k,z, alt,s, erkek toplam 10 ö renciden meydana gelmektedir. *-Deney I Grubu*na **biti ik dik yaz,** ile yaz,lm, metinler okutulmu , metinlerin sonunda yöneltilen çok-

tan seçmeli sorular yine ayn, yaz, stili ile verilmi tir. -Deney I Grubu-ndan elde edilen veriler a a ,daki tabloda belirtilmi tir:

Deney I Grubu (<i>Biti ik Dik El Yaz,s,</i>)	Ba ar, Yüzdesi
Ön Test	% 86
Ara Test	% 58
Son Test	% 46

Tablo 3. Deney I Grubunun Ön Test, Ara Test ve Son Test Sonuçlar,n,n Genel Ortalamas,

Tablo 3'te görüldü ü gibi -Deney I Grubu- -Ön Test- dik temel harflerle uyguland, , için okuduklar,n, anlama seviyeleri % 86'dık bir oranla oldukça iyi düzeydedir. Uygulanan di er testlerde ise kademeli bir dü ü belirgin olarak fark edilmektedir. -Ara Test-te ö rencilerin farklı bir yaz, stili ile kar ,la man,n verdi i bocalama ile okudu unu anlama düzeyi % 58'e dü mü , -Son Test-te ise bu oran daha da dü erek %46'ya inmi tir. Bu dü ü ün sebebi, ö renciye -Ön Test-ten sonraki metinlerin ve bu metinlerle ilgili sorular,n *biti ik dik yaz,* ile verilmesi ile dikkatini okudu unu anlamadan ziyade do ru okumaya yöneltmesi ekinde aç,k- lanabilir.

Çal, mada olu turulan -Deney II Grubu- dördü k,z, alt,s, erkek toplam 10 ö renciden meydana gelmektedir. -Deney II Grubu- na metinler **biti ik e ik yaz,** ile okutulmu , metinlerin sonunda yöneltilen çoktan seçmeli sorular yine ayn, yaz, stili ile verilmi tir. -Deney II Grubu-ndan elde edilen veriler a a ,daki tabloda belirtilmi tir:

Deney II Grubu (<i>Biti ik E ik El Yaz,s,</i>)	Ba ar, Yüzdesi
Ön Test	% 82
Ara Test	% 36
Son Test	% 38

Tablo 4. Deney II Grubunun Ön Test, Ara Test ve Son Test Sonuçlar,n,n Genel Ortalamas,

Tablo 4'te görüldü ü gibi -Deney II Grubu- dik temel harflerle uygulanan -Ön Test-te % 82'dik bir ba ar, göstermi tir. Bu ba ar,, ara ve son testte yaz, stilinin dik temel harflerden *biti ik e ik yaz,* ya çevrilmesi ile okudu unu anlama düzeyi -Ara Test-te % 36'ya gerilemi , ö rencilerin harf karakterlerine al, maya ba lamas, ile okudu unu anlama düzeyi -Son Test-te % 38'e yükselmi tir.

Bütün gruplara uygulanan -Ön Test- -Ara Test- ve -Son Test- sonuçlar,n,n genel ortalamas, a a ,dad,r:

Genel Ortalama	Ba ar, Yüzdesi
Ön Test	% 86
Ara Test	% 56
Son Test	% 56

Tablo 5. Yapılan Ön Test, Ara Test ve Son Test Sonuçları, Genel Ortalama,

Tablo 5'te görüldü ü gibi *Ön Test*'te ara tırmaya katılan öğrencilerin 86'sı, okudukları metni anlamlandırdı. Bu oran *Ara Test*'te ve *Son Test*'te % 56'dık bir orana düşmüştür. *Ön Test*'in sonucunun yüksek bir orana sahip olması, *Ön Test*'in bütün gruplara dik temel harflerle uygulanması, eklinde açıklanabilir.

Grup Adı	Ba ar, Yüzdesi
Kontrol Grubu (<i>Dik Temel Yaz,</i>)	% 82
Deney I Grubu (<i>Biti ik Dik Yaz,</i>)	% 62
Deney II Grubu (<i>Biti ik E ik Yaz,</i>)	% 51

Tablo 6. Grupların Okudu unu Anlama Düzeylerinin Yüzdeleri, m,

Tablo 6'da görüldü ü gibi okudu unu anlama düzeyinde al kın oldukları yaz, stili **dik temel yaz,** ile deneyi sürdüren *Kontrol Grubu*'nün % 82'dik bir başarı gösterirken, *biti ik dik yaz,* uygulanan *Deney I Grubu*'nün okudu unu anlama düzeyi bakımından % 62'dik bir orana sahiptir. Okudu unu anlamamın en az gerçekleştirdi i grubun ise % 51'dik bir oranla *biti-ik e ik yaz,* ile okuma anlama çalımları, yaptırılan *Deney II Grubu*'dür.

4. SONUÇ

Çalımların bulgularına göre yazma ve okuma faaliyetlerinde aynı yaz, stilini kullanmanın gerekli olduğu; yazmada ayrı, okumada ayrı yaz, stiliyle karşılaştıran öğrencilerin anlama düzeylerinde düme olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yazarken kullandıkları yaz, stiline farklı bir yazıyla başlamaları bir metni okuma suretiyle yapılan anlama çalımlarında anlamamın azaldığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin yaz, stiline akıcı okuma gerçekleştirmekte ve okudu unu daha çabuk anlamlandırmaktadırlar; yeni gördü ü bir yaz, stiline ise öncelikli olarak harflerin temsil ettiği sembollerin kodlarını çözmeye çalımları ve anlam farkında olmadan geri plana atmaktadırlar. Bu da okudu unu anlamamın tam olarak gerçekleşmemesine neden olmaktadır. Halbuki okumada asıl amaç anlamalarıdır.

Anlamamın gerçekleşmediği veya zor gerçekleştirdi i okumaları, işlevsel (etkin) okuma olarak kabul edilmemektedir. Bilginin hızla üretildiği

ve yaygınlaştıran bu çağda dil öğretiminin amaçlarından biri de bireylere ilgisel(etkin) okuma becerisi kazandırmaktır. Bu amaçla gerçekleştirilen okuma öğretimi sürecinde kullanılan her türlü metnin hem içerik hem de fizikî nitelikler yönünden bilimsel çalışmalarla elde edilen sonuçlar doğrultusunda hazırlanması gerekmektedir. Ayrıca çağın gerektirdiği yazı stiline de bu fizikî nitelikler arasında olduğu unutulmamalıdır. Öğrencilere Türkçe derslerinde anlamayı kolaylaştıran yazı stiliyle okuma ve yazma becerisi kazandırılmalıdır.

5. ÖNERİLER

* Türkçe öğretimi ve öğretiminde yazma ve okuma becerilerinin öğretiminde ayrı yazı stili kullanılmalıdır.

* Türkçe öğretiminde araç olarak kullanılan metinlerin ve ders kitaplarının çağın gerektirdiği ve okumayı kolaylaştıran yazı stiliyle hazırlanması gerekir.

* Okumada asıl hedefin anlaşma olduğu hareketle anlamayı olumsuz etkileyecek fizikî unsurlar giderilmeli, öğretim programı bu noktalar açısından gözden geçirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Değerlendirilmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C.22, S.2.
- AKYOL, H. (1997), *Okuma ve Prensipleri, Çağdaş Eğitim*, Haziran, S. 233.
- BAYRAKTAR, Ö. (2006), *İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Bitirilen Eğitim Yazı Yaptıkları Hatalar*, (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- BÜYÜKÖZTÜRK, S. (2001), *Deneysel Desenler Öntest-Sontest Kontrol Grubu Desen ve Veri Analizi*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- COŞKUN, E. (2002), *Okumanın Hayatımızdaki Yeri ve Okuma Sürecinin Oluşumu*, *TÜBAR*, Bahar 2002, S.11, s.239-253.
- DEMREL, Ö. (1999), *İlköğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretimi*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- EKİZ, D. (2003), *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodları Giriş: Nitel, Nicel ve Eleştirel Kuram Metodolojileri*, Anayayıncılık, Ankara.
- GÖRÜ, B. (1978), *Orta Dereceli Okullarda Türkçe ve Yazma Eğitimi*, Gül Yayınevi, Ankara.
- GÜNEŞ, M. (1997), *İlköğretim Öğrencilerinin Okuma Düzeyleri ve Dikkat Özelliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, (Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- KAYA, S. (1996), *İlköğretim Ders Kitaplarında Tasarım Sorunları*, *Türkiye ve Almanya'daki Ders Kitapları*, Alman Kültür Merkezi Yayınları, Ankara.

- MEB (2005), *Türkçe Öretim Programı*, (1-5. Sınıflar), Devlet Kitapları, Müdürlüğü Basımevi Ankara.
- Özbay, M. (2007), *Özel Öğretim Yöntemleri II*, 2. Baskı, Öncü Yayıncılık, Ankara.
- ÖZDEMİR, E. (1990), *Okuma Sanatı*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul.
- TAZEBAY, A. (1997), *İlkokul Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Okuduğunu Anlamaya Etkisi*, MEB Yayınları, Ankara.
- TDK (2005), *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- TOSUNO LU, M. (2002), "Türkçe Öğretiminde Okuma Alışkanlığı ve Çocukların Okuma Etkinlikleri", *Türk Dili, Dil Bayramı, 70. Yılı Özel Sayısı*, S. 609, Eylül, Ankara, s. 547.